

1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950

1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960

1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970

1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980

1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990

1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000

1940-1990

1940-1990

1940-1990

th

של המועל הראשון, כשעוד לא הייתי בארץ, בימים הראשונים של התחנות של מועלי ישראל, כשעוד לא הייתי בארץ, אבל אני בערך יודע ומכיר, קראתי גם מה שהיה, מה שהתורה ומה שהורה את העם העובד בישראל, אשר תמיד היה בין שני הצדדים האלה, והיו זמנים בהם גבר כוחה המאחד של האידאה, והשכלנו להתרוסס מעל המפריד ולהתלבד סביב המשותף. היו ימים בהן גבר כוחם של המפרידות, השעבוד למסגרות והחטט מפני המטרות שיבואו עם המטרות.

הברים והימים בינינו עודם זוכרים את הניכוח ששרר עוד לפני ארבעים וחמש שנה. ארצות ומצוקים היו בארצות כספק כל האזנים, העם היו נזכרים אלה וטעם היו נזכרים אלה. אולי מני שאנו ארץ של עליה וקליטה ומידי טעם בטעם באו זמנים חדשים וגלים חדשים. איך אמר ברנר במהל הועידות: אתם רואים רק מה שיש. אנו מצפים לאנחות שהבאנה ויביאו עמם עולם חדש ועוליים חדשים, אז יהיו מסגרות החיים. הברים והימים זוכרים עוד את הניכוח לפני תקנת ההסדרות על איהודן של שתי מפלגות המועלים דאז - "מועלי ציון" ו"המועל הצעיר". כניכוח זה נאחו ארצות את המצוקים והאיהודן ברח לעשר שנים ורק בשנת 1931 הוגנו למסדה הנכספת - קמת בטעם הראשונה מפלגת מועלים גדולה אחת, הנושאת באחריות לכבין הארץ. קמת מפלגת מועלי ארץ ישראל. המועלים בלבם נסאו אידאל זה, מלבם חצכו את הצרכים ההסתוריים הנצחיים של מועלי ישראל, שבחם כוח כבינה של האומה והארץ כ: יד.

יוסבים עפנו מה הכרים היודעים כי כבר כניכוח ההסתוריים תהוא, אחרי הוט שלחפת העולם הראשונה, הייתי אני עכדכם בין החברים שהטבו שאין הצדקה לקיומן של שתי מפלגות מועלים יריבות. ביטח זה נבעה באופן טבעי ממציאות היינו בארץ. יחד באבקנו על כיבוש העבודה, יחד רעבנו ויחד קדמנו. יחד נחלצנו לכיבוש הארץ מידי היררכים. באשר באתי כהו"ל, אמילוו לא הייתי "המועל הצעיר". בן-גוריון מזכיר לי שאני "המועל הצעיר" ביק"ה. אני הייב להודות כהו"ל גם "המועל הצעיר" לא הייתי. בעת ליכוד בדילונה במגשתי עם ספרינצק והחלטתי אז לדנות את למודי ולעלות לישראל. כאנחה בה עליהי היו יחד אתי 10 כהורים, הוץ מהחולחים ונד"שים ירוטלפיים אשר

חזרו מהשליחויות השונות. היינו עסוקים בחורים, ואני יודע שעוד אחד
 נסער בארץ חוץ מכנע. זה לא קלה הרבה, לא אהרן שבים, כמעט בשנה
 הראשונה או השנייה הם יצאו, לאחר שבחורים אלה הסתכלו וראו פרצופה של
 ישראל באותם הימים, זה הם יק בטכילים, ועוד איש אחד, רומני נסער
 בארץ, יכול להיות שהוא פה או איבנו פה, שנים פהננו נסערנו אז בארץ.
 גישה זו לאיחוד נבעה באופן טבעי ממציאות היינו בארץ. אני
 הצטרפתי ל"המועל הצעיר". כל אחת מהמפלגות האלו, על הערכים שלה,
 אהדה העבודה עם מלחמה כעמדות, עם אחד כמאי, והמועל הצעיר לא
 דגל באחד כמאי, אהם עם האינטרנציונל, ואהם בלי האינטרנציונל. כל
 הויכוח הזה התנהל בכי קצבים קטנטנים אלה. כאשר פרצה מלחמת
 העולם הראשונה, אם איבני טועה, כל קו"ח היתה בכיס הקטן של ההזיה
 של אסטר, רומני סכנינו אז איזה 1200 מועלים בכל ישראל, כל הכלל
 הגדול הזה היה 1200 מועלים שנסעו אהם מזרזות והביאו אותם ראסית
 הזון אהר חכמו מלבם. והחלבו להסוב על הכמה הגדולה שעומד
 לפנינו, אהר סחייב איהוד הכוחות לתנועה אהת. יחד נאקנו על כיבוש
 העבודה, יחד רעכנו ויחד קדחנו. יחד נהלצנו לכיבוש הארץ מידי
 המורכבים. כהאלי הגדולים העכורים, בטיחות עם חכרים להתנדבות.
 "המועל הצעיר" היתה לו גישה מציפטיסית יותר חזקה, גם גישה של תמיכה
 אהת, אהר צוקא העולם ההודכי הקיים דוקא הוא יהיה המנחה, היו סוטרים
 אהר כתבו ב"המועל הצעיר על כך, והיתה לו גישה מציפטיסית יותר,
 א ליעזר יפה ואחרים. היה חלק אהר אהר מרד במטלגתו - אז מטלגת
 נאחגה בחסד עם המורדים, ואטרנו: רעיון העבודה העטטיות וכיבוש
 העבודה העטטיות - מתייבים גם הגנה עצמית, ואם הגיע הזמן למלחמה
 וטפיות דטים - לא נסתפק במפוזרות דטים בין זרים, ואל עטים אחרים,
 כמטר יגיע הזמן - אנו נעמם את המלחמה. ויחד הלכנו לגדוד. ובאחלי
 הגדולים, המתנדבים הישראלים עם אלה שכמו מחו"ל, ובין הישראלים
 היו כול קבלנטסו, ובין אלה שכמו מחו"ל בן-צבי וייכדל
 לחיים ארוכים בן-גורדון, שלא בעם הראשונה באו מחו"ל, אלה גורסו
 מהארץ וחזרו אליה על כנפי הגדודים פארצות הכרית. ושם פהוש התגבשה
 ההכרת, שאם המעשה הוא כמותי, אם המטרה היא אהת - אין טעם
 להתנדבות ולקיום סגורות נפרדות, אין מקום להוציא כוחות לאכילה

עצמית אחד לשני ואין מקום להרבות מפלגות. כסובן, יכולים מעט
 לחיות זכרים יסודיים גדולים שאין מנוס מהם, אבל בדרך כלל מרבח
 מפלגות - מרבח השטת הכוחות היוצרים, ולעמים אחד משריע לפני במקום
 שאחד יעזור לשני לחוסין בשבח על מרבח, ושעם מוציאים כוחות כדי
 שהשני לא יבנה, אולי גם בני לא מבנה, אבל גם השני לא יבנה.
 גם אם הזון האיחוד השלם לא התגשם באותם הימים,
 ונדחה לשעה כשרה יותר - לא מנע הדבר מאננו לנסות ולגבש את
 קטיונות המסורת. לפני ארבעים וארבע שנה, כשבוע התנועה, הוקמה
 ההסתדרות הכללית של מועלי ארץ ישראל, שגילה לידיה המקידיים רבים
 שהמפלגות עסקו בתן במפרד לפני כן, כשרם היתה ההסתדרות. ושוב אני
 נזכר באפסור, כאשר הייתי בגורד של האנגלים תחת אלנבי, ולא העסיקו
 אותנו טעמים מדיניים במלחמה עצמה, ובעבור שנתיים וחצי התחלה עליה
 ובקשו אותי לעזוב את הגדוד ולשפל בעליה, והייתי עוזר לאפסור,
 ונחר כך בעבודת התמיכה. אותו הדבר היה באחדות העבודה ומועלי
 ציון. הקמת ההסתדרות היתה בסיון רציני למצוא את סירוב הסייתוף
 האפסרי של מועלי ארץ ישראל. ובסיון זה הצליח - ובזכות תליכהנו
 המשותפת קמה לנו, לכסף, מפלגת מועלים גדולה זאת.

איבני רוצה לסקור באריכות את מחלך היינו בתנועה
 במשך השנים. עברו מאז הקמת המפלגה, את הויכוח הפנימי, את הפילוג
 של שנת 1944, את המאבק על הקמת המדינה. אמרתי קודם, יכול מעט
 לחיות, בדרך ארוכה כזאת, כמו שעמדה לפנינו, יכול מעט לקרות
 שסתו המפוצץ בתוך הערכות יסודיות טובות בדברים יסודיים. ואין
 לי אלא להגיד, כי ייתכן - ואולי יותר סייתכן - שהיתה שיטת
 הצדקה סוריית לויכות הזה, ואולי אפילו בפילוג אפסור לסצוא,
 בדיעבד, נדדים היוצרים, מפני שאפסור לאטביר ולהזכיה שהוא הביא גם
 תוצאות היוצרות הטובות באד. כסובן, לו בני אדם יכלו לחיות תמיד
 הרבה יותר טובים מאשר ריבון תעולטים יצר אותם, ויצר הטוב תמיד
 יגבר על יצר הרע, ייתכן שלא היו באים למריכות ופילוגים ואפסור
 להשיג את הטוב ביותר על ידי הטבת הדוית תמיד. בין הרבנות ומאות
 אלפים בני אדם לזאת עוד לא הועלו. והיו אז ויכוחים רציניים וקשים.

אני אומר, שיצוק מי שיאמר שהיה על מה להתפלג כנראה, כי היה ויכוח על הקמת המדינה, וזה היה בבת העין של כל היינו בארץ.

אכל כאז המילוג דו-יכוניו עברו 20 שנה - ואם אי-בני טועה דו-בני ש-22 - ההסטוריה בינתיים אברה את זכרה, על אותם הדברים הגדולים, היסודיים שעליהם היה המילוג, אולי לא עליהם ישר היה המילוג, אולי הסיד נמצא דבר צודדי קטן, ארגוני, לגמרי צודדי, איך כהליטים, מי יהליט, רוב או מעוט, הידברות או לא הידברות, טאחוריי זה היו דברים קטנים, אך הויכוחים הגדולים והיסודיים היו איך להקים מדינה, חלוקה - אם אין מנוחה. לא שמיאחו טמה כל כך לקבל מדינה בחלקה של הארץ, אלא תחומי וחריגה הסטורית, שאם לא עכשיו - מי יודע אימתי. נדמה לי שעכשיו כל אחד יודה, והיתה זו הזכות הגדולה ההסטורית של כן-גוריון, שביסויו חוקת המדינה, ופי יודע אם לא בימים האלה, אם לא אז, אם היתה קמה המדינה כבר, אם היתה תקומה מדינית ליהודים בישראל. מי שיודע מה שנעשה סביבנו יודה על כך. או שהיה ויכוח עם פשיט על מדינה דו-לאומית. אנו כסיו קצת למדנו את הענין איך יוכלנו להיות מה בארץ במדינה דו-לאומית, עם אבהנו ולא אבהנו. והיו הצעות טובות, ששנה אחת יהיה נשיא מעדה או רגליגיה זו ובשנה הבאה - נשיא אחר. דרך להציה, והכרונה היתה לתת להם זכויות קצת יותר גדולות מאשר המדינה תקומה נתנה לנשיא בישראל.

פותר לי להגיד כאן, בלי יהירות והתרברבות, הסביאות הוביחה את צדק העמדה הזאת שפאסי עמדה עליה, והתיים הוכיחו שעמאות של ישראל, גם בחלקה של ישראל רב. הכל מודים כי דק בעצמאות מלאה של ישראל בארצות הסיכוי לעליה גדולה, לקליטה סדורה, לטיהור הארץ. גם הערכתנו לגבי הסיכוי ביהירותן של מדינות ובתסיכתן, כמו עמדתנו לבעייה מסטריתן והדרכים הרצויות להבטחת החזון הרוציאליסטי, עם עובד, הכרה חדשה - כל אלה הוכחו במסך שנים לו כי הרקע הוא לטיהור ולא למילוג. כל הנכסים האלה הסבו יסוד לטיהור יתר.

בשנת 1947 אכרו האומות המאוחדות את זכרון, ואנו אבנו לטלא את החלטתן בתוכן. ופי יודע אם לא 17 שנים אלה שטלאנו תוכן, כשם שכוננו הוצאנו ל ועל את הכרזה בלפול - אם היינו מניעים עד הלום.

עמדנו כול עליהם בכל מה שבדה דרבה קרבנות. נוכח הסכנה הטכסית לקיומנו וחסיכוני הגדול לעצמאות - עמדנו ולהפנו יחד. ואכן - הדמנו מולטיים, קפנו יחד את מדינת ישראל. ואני לא אקבל על עצמי להגיד שלא עשינו כולנו את המלאכה, כאשר טניע לענין דאיני וכבוד - אין סנוס אוליץ.

הסניס הראשונות להיי היסדינה היו סניס גדולות וקשות.

העם היהודי בהסונויו זום לארץ ואנו מעלנו, בכל שיכולנו, ליסנו כארץ, לתשרישו בה. זכינו למילוי החלום האולי בפריציהם הלסנו אוחו, אני סודת עלי עצמי, כאשר בא סתרונון - דאינו את עצמנו מתאוס סופתעים, כסב של יוסף שחלם על אחיו. העם הגדול והסונויו, הוד מעלתו, החל לזרום לארץ. היינו רגילים עד אז שבאים בוודים, יחיריים, הלוצים והלוצות מעטים בטרם שואה, תארנו לעצמנו סכך הענין ילך, צאינו ליום הגדול שיבואו הסונוים. אני היים להודות, אם כי עשינו הכנות, הכסיות כאילו, שהנה סוד באמת משיח בא, למרות סיהודי דתי מתפלל יום יום ואופרי אף על פי סיהתסמה בוא יבוא, אבל כאשר זה בא - לא היינו סוכנים. היינו צדיכים כמסך הסניס האלה לאיספוריציה גדולה, צוממת מלב דפוח של אנשים וצבורים. אפשר להגיד, שהיו אלו סניס ספוארות. סמת הארץ בסתנתה -

צבעיה בתחלום, היקום הישראלי השתנה. אזור המך ירוק. זוענו סאות יטובים עכריים בכל קצות הארץ, עם אותם הסונוים שמתאוס היינו צדיכים אהם ליישב את הארץ, עם נטיהם וטפם, וחרכה שף סבורך. העברנו מיט בצנורות והפוחנו ספמות. דמעם אפרתי, כאילו כל מעם היינו קושים ביאוסים פלאטטיים כמת הארץ, סכניסים גידים חושים - צנורות חושים לעשות וסאות קלוטריים, צנרות סאסר לטייל בהם שלובי זרוע או לצסוע בהם בג'ים, וסנינו לבסרי את ארצותה של הארץ, הדרהנו ספמות עד ובטקנו יערות. האכנו כסלע לישוף צפונותיו, לגלות סמכות וסחצבים, ועד היום לא גלינו הכל, אולי אנו עסירים גדולים, אולי אנו עניים בידע לפי סעה ולא יורעים לגלות הכל, ומה שגלינו אוחה סתו, דאינוי סקבל על עצמי הערב להגיד זאת ושה סוף סוף. הקסנו ירוטה בעיד וכספר, סתאנו ככניסים על פני הארץ, הקיסונו כסלים, בי סוחר וחצי אויר. חכנו סאות אלפי ילדים כבתי אולנות. רק אהסל ככנסת הוסל עלי

למחנה בוימרה למדינת גליליה. בשטח חסבים חללו הקיפוזו סיכונים לעולים ותו-בית, רק המדינה עצמה בהקצימה היא בתנא 300 אלף בית ל-174 - 172 מיליון אנשים שמתווספו. כודאי עוד חסר, כודאי הבתים קטנים וצריך לתרומה. הלינו דעת הבריאות של האוכלוסייה. זקמנו קומתם הכפופה של מאות אלפי עולים יוצאי ארצות הרדימה והמטוקה, אליטי כבאנייט דביטאות, הקסנו בבא אידו או יורה סוג להגיד - בבא ספאר, הלוצי, הסוטר על כשהזננו ועל קיפוזו.

תרשו לי להגיד, לחזור על מה שאני סומע כמאות אלפי יהודי

שמה רק מייצגים הסיליונים. אם מישהו סכם בודמן, ואולי יש כגון יהודים שסאיכים לארצות הרותה כביכול, ארצות אירופה וארצות הברית, סכם שומעים לא פעם איכס יודעים איך אתם זקמם קומתנו. לא רק אנו בותנים למדינת ישראל, אבל אתם כותבים לנו. בודת - כמובן תודה - לעם היהודי הגדולה, העם היהודי עוד לנו הרכה, אבל אנו נתנו לו זקמם קומה, זקנו את קומתם עם הסוכני העם היהודים, של אותם הסיליונים שנסארו. כאשר בני מדבר על היהודים בעולם ועל סיליונים אלה, קשה שלא להעלות את המחשבה הזאת, מה היה סטמנו לולא שואת היטלר. חברי וידידי, אינני יודע אם עסימה הסבון מה היה סטמר העם היהודי בעולם כולו לולא שואת היטלר, או לו קמה המדינה סכים אחדות לעני כן, היינו מביעים אזלי ל-25 מיליון יהודים בעולם עכסיו לגי הסוכני. ואינני הושב יתר סיכורת סוכים והמגורומים ורדימות היה דמיט, אלא דורנו לו במה המדינה עטר סכים לעני כן, לו בעלמנו להקים אותה קודם, לו היהודים היו מקדימים לבוא. אבל אלה שנסארו דוקא אחרי הסוגה - זקמנו את קומתם.

היו אלה גם סוכים קטנה, סטום סאכעיינו פגרו המיד אחרי

מסימות הענק שהוטלו עלינו בגזירות ההסטוריה. היינו דלים כספן, כסיו כספרים דגם באנשים, כפי שגור דלים עסינו באנשים. מה עכסיו הצרה לנו בארץ ערב אמת והכן, אסייה ידים עובדות. עם כל האכזעים האדירים שגייסנו, אנו יכולים לכנות עוד יומה כמנה דמאנה. כאשר הנכחו לפני סוכים את ים הלה, הספעל חודס בים הלה, שאני מקרזה כי בשנה הבאה, ב-12 חודשים הבאים צריך לתת חצי מיליון טון אשלג

לאקטורט בעוד 3 - 2 שנים בערך הכפלה. טאליא אה מקלף, מי שהיה רב-אלוף, כמה הוסיף זה כמות זו טאנו מתחנכים בה ולא עומה רוטם כל כך נוראי ככלל, והנה אמר כי אחרי האסדרטיזציה הוסיף כמעט 330 מליון לירות, לא רק כמעט החדש, אלא במפעלים האלה שהוסיפו מימי נורבטיסקי שעברו לערביים. כיום זה מפעל מודרני ואומרים כי עכשיו לא כל כך קשה עם לעבוד באקלים ים המלחה, פשוט - לא צריך לעבוד, אפשר לשבת במרד בקרה ללחוץ על כפתור וזה פועל, ויש כמה פרות צמיח שיגודו כנראה בעוד.

באותן השנים ספר ויכוח הסוד בהכרעת הפולעים. חלק ממנה נשבה לקטטיה של אמונה דוח ומתבכרת לעצם מהותנו. בגלל ראייה מעורמת של כציאותנו פושה כמלגת הפועלים המבודדות, משותפות לאחריות לאיי המדינה וזכותה. מריסת זו הכירה על העושים ובוודאי שבגללה הונחמו הזדמנויות והואש הקצב אבל כנאמר לנו "לא הוכלו בלעדיו" - עמסנו על הכפנו טעם גדול יותר ונשאנו בו כעבוד, לא כמלגו. אהם זוכרים חדיבור, כאשר כמלגת שנמדות מאהנו אמרה לנו "בלעדיו לא הוכלו", לרבים מכין היושבים מה בודאי זכור הכסוי הזה. וכמלגת מוללי ישראל אמרה, שעל כתף זהו הנשארה יש להעמיס טעמה כפולה ומכפולה - ויכולנו למעמסה. דומני שנוכל לעמוד בראש מורם כלפי האסטריות, שכל מה שאפשר היה לעשות כשנים הללו לאחר טואת איטלר בתנאי המדינה, כמלקה של ישראל, ובתנאים ובאמצעים שאפשר היה לגייס בעולם היהודים - וגייסנו אמצעים אחרים - דומני שנוכל לעמוד באבים גלויים ובראש מורם.

אבל לאט לאט התמכחות המפיות בעולם שמה אף היא על מניהם השונים של אלה אשר טרפו אז דחכו אולי מעם הלילה בעבוד על הברכים וכתחונן בטיהם. דכסוף 1955 לאחר הכחירות לכנסת השלישית, הודו שמי המפלגות - מפ"ם ואחרות העבודה - לשותפות בקואליציה הטסטלמית, לאחריות להנהגת המדינה. עד אז עמדה טאליא בעבודה לבדה. לא היה לה רוב בכנסת אף פעם, ואני מאסער על זאת, כך קרה שהעם לא נתן לה רוב, והיא עמדה יחדפות עם מפלגות אחרות - המפלגה הדתית, הליברלים - מעם זה היה הציונים הכלליים המדרוברטיים.

רוב החברים היושבים מה עסצו זוכרים אותם ימים - ימים שלפני מימי ואחריו, ימי מרדה והקורות, ימים של התלכדות מביט הציפור,

המאבק על קיומנו, על בטחון ישראל, על כחוז ארצנו ובנינה. על אף חילוקי הדעות ידענו לעמוד מחדש, יחד, כאומה מלוכדת, מול המפחניים. יתכן שגם בזכות כך יצאנו ויריבנו עלת ליונה.

כאן המקום לציין כי כבר אז, בימים שלי שבצע סיני,

בינואר 1965 קרא חברינו דוד בן-גוריון - בהפקידיו השונים - היו לו - לנציגי שלוש מפלגות המועלים - מטא"י, אחדות העבודה ומפ"ם - לשיחות עלהיחסי בין המפלגות ועל הסיכויים לליכודן. כי השילוב, זה היה הצל אשר לונה אותנו כל השנים מימי הגדוד 1917, שהייתי ב"דואייל אינג'נרס". שחזו אלו לא העלזה אז פרי, משום שעניני שעה חירוט דחו אותן ומטום מסקע החסדות שהיה כבר מאוד באותן השנים, לאחר שבע שנות שילוב באופוזיציה, לאחר השליוג בקבוץ הסמוחד.

אבל הנסיונות להגיע להידברות בתנועת המועלים - יסטרנו

האלוהים על המילה הידברות - להגיע לאחדות המעשה לא נמסקו. בסוף שנת 1957, בתחילת 1960 בוטחיל 1962 נעשו מאמצים מחורשים לבירור יסודי של המשותף והמסודי להגדרת מידת השיתוף בין מפלגות המועלים, אם בין השלוש ואם בין שניים מהן. והברי היקרים, גם הפעם היה בן-גוריון המתחיל במצוה. הוא היה פעיל מאוד בטשח זה אם גם לא נשאו פרי באותם הימים, ויבורך על מאמציו.

בתחיל 1963 פרסם יצחק בן-אהרון את מאמרו "עוז לתמורה -

בטרם פורענות". בשביל מפלגת פועלי א ישראל, בשכילי בחור חבר המפלגה לא היה בזה חידוש רב. שנים הבשלנו בעניין אחר ומילוג. אבל זה היה אקרה מחורש, הורט הרגל, הורט הנס. מפלגת פועלי ישראל שהיא שנים אמונה על ליכוד ואיחוד נענתה כטובן בחיוב לקריאתו למערך חדש בתנועת המועלים. אציין, וחכינו למה אני מציין זאת כי במטא"י יש ותיקים, בינוניים וצעירים. מביל 30 עד כל מיני גיליים. שאלו אח משה דיין לאחר שנולד לו הנכד אם גם עכשיו עדיין צעיר, אפר: עד שיוולד לי הנין עדיין אני נקרא ארט צעיר. יש עוד הרבה כאלה ואני רוצה לציין בשמחה מדוקא בין חבריים צעירים נתקבלה הקריאה הזו ליתר איחוד בתהלהבות.

אני זוכר איך במזכירות מנא"י איזה פעמים כמעט דקרונו על כך. אני עצמי אין לי עוד נינים וגם אני עוד צעיר. הכוונה הייתה לרובד זה של צעירים שהנה קוראים לאיחוד, קוראים לעוז, ולמי יש עוז אם לא לנו הצעירים? אסרתי אז במזכירות מפלגת מועלי ישראל: חברים, "עם האפט זיכ ניט" לא העטו איחוד מעל לראשי המפלגות. בן אהרון כתב מאמר ארוך, ואני מה חייב להגיד שלא לכל החלקים של המאמר הסכמתי, אי אפשר להסכים לכל החלקים, הם וחלילה, אני לא רוצה להגיד שהם לא רציניים, אבל לא כך כך מדעיים. אבל החשבו היה עצם הענין ומפלגת מועלי ישראל באחזה בזה, שהנה קם באחדות העבודה חבר, אחד מהמרכזיים, יש משהו בזה, נעשה איחוד. אני מכיר את אחינו בני ישראל וידעתי כי זה לא ילך מעל הראשים של הסנהדיגים או אנשי המרכזיים בקבוץ המאוחד ובמפלגה, ידעתי כי זה ילך לאט לאט, על ידי בירורים, נידבר עם מפלגת אחדות העבודה. אבל החברים הצעירים היו מלאים חוסר סבלנות. חסרו סבלנות, שהנה אשר לעשות משהו וצריך לפעול מהר, כאילו אתם נרמסם, איזה ניסיון יש לכם שאינכם רוצים לעסוק בדבר זה? כך או אחרת, מאז נמשכו הבירורים. היהלו בירורים ושיחות, והיו שיחות עוב בימי בן-גוריון, כאשר בן-גוריון היה ראש הממשלה. מנא"י במכון האטינה שמעתי יהיה יותר קל, שהנה בן-אהרון אמר מה שאמר, וזה לא סוד אם מותר להגיד כי אחדות העבודה זה סוף סוף עצמנו ובשרנו מאז נפרדו מאיחוד עברו 20 שנה. אפשר לחשוב ש-20 שנה זה חלק קטן מאורך חייו של בן-אדם, אך בכל זאת, היו עשרים שנה מחוץ למסגרתנו, אם כי המדיצינה יכולה לתאריך את אורך החיים. אחדות העבודה הציגה אז מנאי שגם מנא"י השתתף בעניין. את קלוני אספר כרבים, ישבנו בחדר עבודתו של בן-גוריון לאחר חודשים של דיבורים ופגישות, ובכל דיבור ובכל פגישה פרשתי שאני יורד ויורד למשא ומתן. מספרים פעם - ואספר את זה בכלי לציין שעות - מספרים על ד"ר וייצמן בימי אחת הוועדות המלכותיות בזמן המנדט, כשבאו לבדוק אותנו כל פעם אחרי מאורעות שונים, הוזמן פעם לוועדה כזאת אחד האנשים החשובים כלכלן חשוב והוא דיבר לאט לאט, מסנן כל מילה ודיבור היוצא מפינו וד"ר וייצמן אמר פעם: האיש הזה דיבר ודיבר בפני הוועדה, ואני מרגיש שאני מודקן ומזדקן. כך קרא איתי במשא ומתן הזה. מפגישה לפגישה האפשרות, הריאות, היכולה, העוז, המנוף - לא באשמתו של בן-אהרון באמת חברים אחרים אשר ריטנו את הסייח הזה או הסוס הזה, האצילה הזאת קצת

אחר כך באה הדרישה - יחדעם טפ"ס. סערי בטרוואיס, בדרך כלל, אני יכול לחיות עם טפ"ס, ישוביהם וקבוצוהיהם, אבל דעם ופעם יחקיים החלום. בינתיים הטמקתי לקיים טיחה עם טבנקין לחוד ועם יערי לחוד במרחביה. ויצאתי במסענה ברורה שבטפ"ס עושים מאמצים אדירים ועצומים לחקיס חיץ חדש, חיץ נוסף, ליצור איזה דבר - אם לא מה שהיה לפני שנים, בימי סטאלין, סטאלין איננו עכשיו, היה הרוצ'וב, תקופת הרוואיס, ואחם זוכרים את כל הדברים מלה יחד ומחדתי שחר רציני שהניצן הזה פעודו בעיבו יאבד. דוקא בן-גורין טעם אמרו: נעשה מאטץ, אולי יהיה טדור של מדרביה, איזה בנין מדרטיבי או בנין אחר, אין דבר. מאז הענין נמשך. בן-גוריון החליט לעזור את המקידו זה - המקיד ראש-הממשלה. ואולי אחם יודעים מדוע? אני עד היום לא יודע מדוע ולהם ולמה. הוטלה עלי "חובגה".

אני מזכיר גם את הענין הזה ואנסה להביע לאיזה הוגף בטכטים

גם בענין זה - לאיתוד יתר של המועליט בארץ. מאז נמשכים המירורים. והיו ימים ושבעות וחודשים שהייתי מיואש לגמרי, הייתי בא למזכירות שלמפלגתנו סוף סוף היחה לפי לי מרנסה חדשה, משלוח יד חדש להיות ראש ממשלה, גם זה טעשה. ראיתי שנצחוננה מאירים כשה^{זה}ל איחוד. לא ניהניס. נאחי ואסרתי לחברים: שחרוני מענין זה, אני לא רואה יסכוי, אני לא רואה קרן אור. אבל המטלגה והמזכירות - ואני זמה לעובדה, אמר לי נמשך ונחפש דרך, נמשך לחפש נתיב.

ושוב, כדי לא להעסיק אחכס יותר מדי, אומר כי אחרי מאמצים רבים הוקמה ועדה של ששה, אחר כך, אסרתי להוסיף עוד איש שחסר לי לאימפריה זו של טפ"ס או מהטרובינגיה של טפ"ס, והיחה ועדה של שבעה, אולכ של שמונה וחשעה. זכורני פעם אחת, בישיבה ראשונה, אחד החברים החדשים של הועדה אטר באו אחי יחד להשתתף ביחה עם הצד השני - נביד טאנו היינו אצד חקשן-ראש החתן ואחדות העבודה היחה צד הכלה, כי אחדות העבודה קצה יותר קטנה וקצה יותר חלשה, ואני חושב כי מאז חברים באו ומסרו דו"ח לישיבה המזכירות: ואמרנו: אכן, אנו שולעים דיבורים אחרים, יש כנראה רצון כן, רצון רציני למצוא הבנה הדדית.

והגענו למצב בו אנו נמצאים היום, חייב אני להגיד לכם
 חברי, שאין הסדר גט בעיני, מה שאני רוצה וזה מה שכל פועלי ישראל
 צריכים לרצות. אפשר זה לחשוב שפ"ם באיזה אופן שהוא הצטרף לזאת, והקדשנו
 הרבה ימים של טעא ומתן יחד עם טפ"ס. השלב הראשון היה שפ"ם צריה להכנס
 לקואליציה הממשלתית. אני עצמי השקעתי בזה ימים ולפלות, שקרה על גבי
 שקרה. וגם היו ימים ושקרה טלא רק אני, האוטוסימיטי, שגם חברי
 אחרים וגם אנשי אחדות העבודה אשר השתתפו בטעא ומתן אמרו כי יש סיכוי
 שפ"ם תיכנס לקואליציה של הממשלה. ומכאן קפצה לצד השני - לדבר על ליכוד
 או אחדות או ערך גם בתנועה הפועלים. והנה בכל זאת, לא נסתיעה מילטא,
 ביום אחד שפ"ם החליטה באופן שלילי. זו הייתה הפתעה לי וגם לחברי אחרים
 שלנו וגם לחברי אחדות העבודה אשר בעצם היו קצת "סלימינג פרסנר"
 כי שפ"ם דרשה דירטוקיה כאילו דרשה את זאת שפ"ס כי שפ"ס היא הגדולה
 וכל יכולה ואחדות העבודה הייתה באמצע כרי לעזור ולפשר. זו הייתה הפתעה
 עצומה בשביל כולנו כאשר העניין לא יצא לפועל. והניסיונים שלה היו אחרים,
 טוב אותם הניסיונים אשר שפ"ס מחשבת אותם מדי פעם ופעם, החליטה שהיא זרם
 לחוד, אולי יבוא פעם אחר אך כיום זה איננו. זה בוראי לא מספק. אוחנו
 אבל זה מה שיטנו כעת.

שנית, אין הסדר בצורתו המוצעת עונה על כיסופי הלב
 כולם - עוד אין בו איחוד טלא. ההצעה שאושרה במזכירות המפלגה ובמרכז,
 מירושם המעטי הוא הופעה ברשימה אחת ובמצע אחד, משותפים לפתי המפלגות,
 בבחירות הבאות לכנסת, בעיריות ובהסתדרות לשלוחותיה. וכאן עלי קצת לפרט
 יותר. היה דיבור וריכוז על ההגמוניה של הפועלים בארץ, שזה מהבטא בפליכמנו
 בחלקינו ובהסתדרותנו בכנסת, בעיריות ובהסתדרות. זה לקח הרבה ימים שבועות
 וחדשים, לאחר שראינו פעם שפ"ס זה לא יזוז העניין, ואחדות העבודה אמרה
 כי הלק לכנסת יחד עם שפ"ס ונהיה סיעה אחת בכנסת ובעיריות, אבל ההסתדרות -
 שני, תוך כאשר בהסתדרות, בהסתדרות היא הייתה לחוד. אני וחברי אכרנו שכל
 קיומנו וכל חיותנו אנו יונקים מהיותנו סליחי תנועה העבודה בישראל; תנועה
 העבודה מיוצגת על ידי ההסתדרות הפועלים, מיתכן כדבר הזה שאנו נאמר לעם
 שכאן אין בינינו שיחוף דרך, ויש בינינו ריב ומלחמה ואכילה הדדית, כשם

שאנו מכירים אותה קצת מימי הבחירות להסתדרות, ומה יהיה אם גם נטב
 בפרלמנט כסיעה ששוחפת ובהסתדרות לא תהיה הליכה ששוחפת. אם יש משות
 - בן-גוריון ששוחפת במילה זו: אשכול נזכר או אתם נכונתם לאולטימטום]
 אמרו י: אולטימטום יכולים לתת שח י שפצצות מעצמות, שאם לא זה - אז מחילים
 להפעיל תוחכים, אווירונים. מה מה שיל ענין אולטימטום? דיברנו על
 ענינים חברתיים, הנאים כאלה או אחרים. לכל אחד היו דברים שלו. אגו
 אמרנו אם לא ההסתדרות - אין מה להדבר. הכנסת לבדה לא מעניינת אותנו,
 הכנסת והעיריות לבדן לא מעניינת אותנו. אם הכל יחד זה סיכוי ותקוה לאיזה
 דבר.

וזה לקח חודשים, רק לפני חודשים טעניס באו אנשי אחדות
 העבודה ואמרו בלשון -נצחתנו בטא ומתן. אמנם זה עוד לא נצחון מלא,
 זה גם אני אוסר. אחרי שבררנו כמה וכמה דברים, הגענו לענין ההסתדרות.
 היו לאחדות העבודה איזה דברים שאמרו כי כשבילס זה הנאי. והיה הדבר
 המפורסם הזה של בחירות איזוריות. אמרו, אם אתם רוצים כל זמן זה בחירות
 איזוריות, וזאת לא רק הם אמרים כי אם גם כל יתר המפלגות הקטנות
 שאם יש בחירות איזוריות זה אוסר כי מפלגה בין מה נשאקת, כך הם מסיברים,
 מחוץ להסברות האידאיות. אמרו שאם בחירות איזוריות לא יכול להיות דיבור
 על איחוד. אמרנו שאנו שומעים את הדברים האלה וננסה להביע עד
 הסוף. כך שאין מה אולטימטום, יש טשא ומתן של מפלגות, אם אפשר להחליט
 או אי אפשר להחליט, יוחראו פחות. אני יודע שיש חברים - ואני עצמי שייך
 לאלה האומרים, אם כבר איחוד ושותפות - שיהיה איחוד מלא. כמובן שזה הכי
 טוב. אבל אני הגעתי כמשך הימים והשנים שלי להבנה ולהנחה שאי אפשר לקבל
 100% בחיים כחתיים שלנו וצריך להתחיל מנחות דלאש- ולשאוף להגיע ליותר.
 חצי כבר לחס יותר טוב מאפט לחס.

כאשר אני שומע את ההסבר הזה זה מזכיר לי - הוותיקים
 כאן יבינו זאת יותר - אני זוכר לפני הרבה הרבה שנים, כאשר היה עוד לפני
 האיחוד של "הפועל הצעיר" ו"אחדות העבודה", הפועל הצעיר באותם הימים
 לא היה סוציאליסטי, בחייו, בטעויו ומעולותיו אולי היה אולטרא סוציאליסטי,
 כי רגניה היא פרי יצירתו של הפועל הצעיר; אח"כ המוסב היסודי האידאי
 היא פרי יצירתו של חבר הפועל הצעיר. א הלואי והסוציאליזם יגיע חוץ

חמישים שנה לצירוף כזה. רק השכונות דיברתי עם איטיות חשובה בעולם הקומוניסטי. דברנו על הקבוצה. אמרתי לו, שאני יודע שאנשיכם מבלגים על הקבוצות על הקבוצות, על הקומוניזם של הקבוצות. זו הייתה בשבילי הפתעה עצומה כאשר הוא אמר: הוטבני שהם לא יודעים את האמת, שהם לא מבינים את העניין. זה דבר בדאי לשים לב אליו.

זה היה בזמנו הפועל הצעיר. אבל הוא לא רצה לקבל על

עצמו דוגמות. אם זה טוב או רע - לא חשוב כעת. לפועלי ציון הייתה פרוברוקה סוציאליסטית שנכתבה בטולסבה והובאה לישראל, עם האחד במאי. הפועל הצעיר לא רצה באותם הימים לשכוח באחד במאי. חבר מנהלל שיאירן ימים, מן הוותיקים, איש ממכיל, והוא היה נגד האיחוד אמר: מה? איחוד הפועל הצעיר עם סוציאליזם? נלך לאינטרנציונל השני? אם כבר - נלך לאינטרנציונל השלישי, ישר לאינטרנציונל השלישי. כאשר אני שומע את הדברים האלה שזכה לא מספיק ולא טוב ואם כבר כן איחוד - אז איחוד מלא ושלם על צלחה בסוף - אז אני נזכר בדבר הטובה זה על החבר ההוא אשר לבגרי לא היה מוכן אז לאינטרנציונל השלישי. זאת אני מבטיחכם.

לא יהיה אחי ויכוח על איחוד יתר וליכוד יתר וכיפה אחת

ולא שתי סיועה בהתדרות. אחי לא יהיה ויכול על זה. הקקעהי יתר עם חברים אחרים הרבה דיבורים וכיסופים לעניין, אבל זה מה שיכולנו להביא. אני נובחתי לדעת שקיים איזה דבר באחרות העבודה, אולי זה נובע מאותן הסנים שהם מיעוט כאשר אני מזכיר להם את הרבד הזה של רוב ומיעוט והמיה הכרעה - אין נסחדים מדבר זה.

ואני אמרתי לעצמיצ נידבר, אזלי מהן התקרבת והידברות

ואחדות המעשה, - שאני רואה אותו בכנסת ובממשלה במשך השנתיים הללו וגם לפני השנתיים הללו, כאשר נעשה מאמץ מסני הצדדים, אין אפשר יתר להסביר ולכרר, ראיתי מה זאת אחריות משותפת ומה זה כשאין אחריות משותפת. כאשר המפלגה היא קטנה - ודאי שהיא יכולה להרשות לעצמה להבטיח יותר, כי אין עליה אחריות המעשה.

אמר לכם חברים, אולי אפשר להגיד, טוב אז לא יהיה ליכבוד, אז לא יהיה מערך. אבל בוועידתנו, בוועידת שמלגת מועלי ישראל, לפני שנה, המערך עוד לא היה בהתלקחותו כי אם להיפך. כפתיחה אמרתי ליערי: הייתי אצלך במרחביה, שוחחתי אתך על זה, לצערי יצאתי בלב שובר, נוכחתו שמזה לא יצא כלום. בוועידה דברנו על כך שעברו עלינו 15 שנה של עבודה גדולה. הייתי רוצה להיולד בעודשאה שנה לראות איך יכתוב דברי הרשימות על המפעל הזה שאנו התרגלנו אליו ורשימנו. אבל אמרתי אז בוועידה, כי טרוב העבודה - ואני לא מתחרט על חצי קוצו של יוד - טרוב העבודה הזנחנו, נאלצנו להזניח משהו - את בנינה, מרצופה, חוכנה החברתי הסוציאלי, ומה שאנו קראנו עם עובדי בישראל. ולגמרי עם אחר הגיע לארץ, לא אותם הבחורים אשר יסדו את דגניה א', לא כרץ ובן-יעקב. כי אם חטוף ויטב, חטוף ובנה בחיט, חטוף ומרנס, זה היה המפעל הגדול שלנו. אמרתי שחמט עשרה השנים הבאות - ואני לא רוצה לקוות שיונח לנו בעלייה ההמונים, אך בעינים ממוקחות אפשר לראות שאם לא יקרה חס וחלילה אסון ולכך אנו בודאי לא מחכים, שאנו עד סוף העשור הזה נגיע לשלושה מיליון, אחרי טאה הכורות, את החכיות הערביות וזה - ועוד חביה מעבר למסך, נוריק. אם לא יקרה הנס שיסתח סדק רחב טבריה המועצות, אז העניין ילך יותר לאט. אנו נקוה כי בעשור הבא שעם הגידול הטבעי - אם אנו נראג לכך - על ידי גידול טבעי עצמי ועל ידי עליה, אמילו יותר טקנה מאשר עכשיו, כי עכשיו ישנה עליה בכל זאת של 50, 60 אלף לשנה, נניח שזה יהיו המחזיה מהמספר הזה - 30, 35 אלף בשש - יכולים להגיע לעור טילין בעשור ההוא. בכל אופן, יותר קל לקלוט אלמים יהודים בישוב של 3, 3½ מיליון מאשר בטניטשהיינו 650,000 והיינו צריכים לקבל 100, 150 אלף בשנה, והיו גם שנים של 200,000 לשנה. יבוא יום, והיום בא, שמלגת מועלי ישראל, צריכה להפנות את טניה של המקידנו בחזוננו החברתי בארץ.

כל זה אני אומר, מכיוון שאין אני סבור שמלגת מועלי ישראל זקוקה להקשר. היו חברים שיתרעמו, ויתרעמו בצדק על השיחה של ישראל בלילי ב"מעריב". אני חושב שהיו כמה ניסוחים לא מוצלחים, אינני רבה לחזור על זאת, אמרתי כמה הערכות על דבר זה. אבל לא למטא"י, עם המאזן שלה

בעבר שהיו ובהווה ואני בטוח גם בעתיד. אם ייגזר עליה להיות לבדה - לא לנו להתחלף בעלבים, צד אחד - החתן נעלב מצד הכלה או מהשושבינים והסתוחנים. אנו יורעים מהעתונים למי הדברים סכוננים. אין למסלגת מועלי ישראל צורך בהכשר לש מישהו על כל היצירה הארורה והנמלאה אשר הוקמה דרך משק עובדים עצמאי בעיר ובכפר, דרך מאבק על עצמאותנו, דרך קליטה עלייה, דרך פיתוח הארץ, עד למוביל הארצי ועד לקרד וכרמיאל.

אבל אני אומר לכם חברים יקרים, מפעלנו האדיר זקוק לטיפול

חברתי בעשר חמש-עשרה השנים הכמות. כאשר קמה דגניה א' - היא קמה מפני שבאו השעה חברים מרצפה, ואין חצו מליבם רעיון זה, זה היה אחרי החנועות המהמכניות ברוסיה, עך הסוציאליזם ועם ההליכה לעם, עם כל מיני חנועות בעולם יהודי, עם הליכה של גאות ואלמים לארצות הברית ושל יחידים - לישראל.

מי שחי עד למדינה בארץ, 650 אל, ה היהודים שהיו אז - ואמרתי בכנסת בשבוע שעבר, כי גם 650 אלף שהיינו בארץ עד המדינה, לא היינו כלנו סלחה ושכנה של עם עובד, סלחה שוננה של החברה הכי מתקדמת, הכי מועלית, הכי סוציאליסטית. הגה אנו עשיו צריכים לספל ב-2 מיליון נפש. ההליכה הגומי שהיתה לנו - נפתחה, מהחנו אח עצמנו, להקמת החיישבות חדשה, למוביל המים, להקמת מי המים, להקמת התעשייה. בודאי לא אנו לברנו, ישנה מדינה והמדינה עושה, היא הכוח המניע היתה ממלגת מועלי ישראל.

ואמרתי, הבעתי דאגותי וספקי, אמרתי אם אנו רוצים

להגדיל להבא את משק המועלים, לא רק בחקלאות - בחקלאות אנו יורעים בערך את יכולתנו - יש גבולות, קודם כל הגבולות של הארץ, פעם אמרתי עד כמה זה לא נעים להיות בארץ שאחה יכול להחייב על הבית ולראות

מפנה את גבולותיה של הארץ מ-אלף עד חו, לדעת שיש לך 1½ מיליארד

קוב מים, בדיוק עד הטפה האחרונה, לא לדעת עדיין מה יש בנבכי האדמה,

וזאת הארץ וכאן צריכים להיות המיליונים. במשך עשרים וחמש שנה - אני מבטיח

לכם להימנע אהכס בעוד עשרים ו⁹חמש שנה - יהיו בארץ לפחות 5 מיליונים

יהודים. זה תובע המון כוח, זהו תובע שכל, זה תובע המון אמצעים ומאמצים, החנועתיים.

זה תובע דאגה מה חברתית איראית, אידאולוגית. סוף סוף אנו רואים להיות

משהו, אנו רוצים משהו לחדש מציית החברתיים

- 16 -

נקים לנו לטמוע, כאשר אנסינו באים לארצות אפריקה ואסיה על עצם השליחות
הזו שהם מביאים אתם לארץ הייתי רוצה לראות אצלם קבוצות, אבל
שוב שיט לנו דבר חדש להגיד להם.

אני לא חושבתי להכשר, אבל אמרתי לעצמי, העם היהודי

כמו שהוא היום, אחרי שאות היסלר, כוחותיו האינטלקטואליים, האיראיים,
האיטאליסטיים, הם הם לא כל כך רבים. אמנם הפכנו את העם כאן במשך השנים
הללו לגוש גדול - אני קורא לזה חלוציות - רודוקסיבית - כולל מיליון
ורבע היהודים שבאו לארץ במשך השנים האלה. מה היה מצבנו לאחר הקמת
המדינה? הם הלכו אחרינו. אני זוכר כאשר הלכתי מטחנה למחנה, עם עוד
חברים, מברון לברון להגיד ליחידים האלו: הארץ שלחה - לא אמרתי צרה -
בןדאי אמרתי ארוכה וגדולה - בואו נמלא חללה של הארץ, נקים בה עשרות
כפרים. נעשה מפעל אדירים מן המעט שהיה לנו ומה שיכולנו לתת, מדיריכים
ומדריכות. היו מעט מושבים וכפרים ששלוחה דורות מהם שגלו בהתישבות
החדשה - הסבא או הסכתא, הבן והנכד. אבל אמרתי לעצמי: מעט הכולני הזה
סתמח עד לידי החטובות. נחוצים לנו כעת איחוד הכחות בארץ בכדי למנוע
אל האכילה העצמית. ספיר עכשיו נוסע ראגה מצבנו הכלכלי, הסגנסי בארץ.
ורבים בארץ ועתונותנו בראשה, והעתונות שלנו שאריך ימים והקצר דמים,
רק מחכה ומצפה לטפר לעם, עניני תקלה ועניני מפולת. גם לזאת נחוצים לנו
כוחות עצומים ורבים גם מביל החודעה הכלכלית עכשיו. ואינני בא עכשיו לדבר
על כך שצריך לשלם מסים אינני שר האוצר, וחורה לאל אני לא צריך לקחת מסים ולא
להוריד רמת חיים. אנו בוני מדינה. לפני שנים אמרתי מעט, הנה ימים באים
שבין שני ^{והימים} ~~שנים~~ - ישב איש חדש; עכשיו המצב הפוך, שכל וחיק יושב בין
4-5 יהודים חדשים, הם בונים את הישוב, הם בוני המדינה, והמולדת. והבעיה
היא עכשיו איך להנחיל לחור השני והליטי אך האחריות הכלכלית והיידע הכלכלי,
שיחד נישא כאחריות.

זה היה הדבר שהניע אותי, חברי ורכותי להגיד, גם אם זה

מעט, גם אם זה מגום, גם אם העם - הערך שאני מביא למזכירות ולמרכז אינו
מושלם - ואני רוצה להגיד לכם, לו יכולתם כלכך, לא היה לנו אולם כזה
ויכלתם להשתתף ב-3 - 4 ישיבות המזכירות של השלגה בהן דנו על הבעיה,

עם כל הלהט, עם כל הסענות שיש למפא"י, אני בטוח שהייתם זוקמים קוממטם כחברי מפא"י על היכולת כך להחזיק, כאשר הנה נדמה לך שהנה מחפזין כל הגוף הענק הזה. מיטב הערכתי גם למרכז, שהיו בו הרבה רגעים ושעות די מתוחות, אבל כבר למדתי שיש שדוקא במצבים מתוחים וערים, אז מהחשלה הפלדה. כדי שפלדה התחשל - צריך טמפרטורה גבוהה, רק ב טמפרטורה גבוהה מהחשלה פלדה. והבו לנו עוד ויכוחים כללו ובירורים כללו. לו יכולנו להוציא אותם מרחבי המנועה - זה היה זקוף קומחו של כל חבר.

רבותי, אני לא זקוף להכשר משיטה. זכורני שהיו פנים שבטמטלה היינו רק אהנו, הליברלים ומפד"ל. אמרתי גם אז, אולי זו קצת יהירות, אבל אני לא הוחדו כאשר אני קם - הכל קם. זאת אומרה, כאשר מפא"י קם - המנועה העבודה הישראלית סיווגת יפה. חמט עשר שנים זה נמשך כך. ואין לי איזה קוממלקסים של נחשנה. אני רואה שבדלנו לשנים וחצי מיליון, מחר נהיה לשלושה מיליון. אנו זקוקים לאנטט, אנו צריכים להקים את העניין. מי יודע מאין יבואו האנשים, מי יודע אם בעשור הבא יהיו למחוז שלושים אלף איש לסנה מארצות הרוחה. מתחיל רק חדש, מארצות הרוחה היהודים לא כל כך ממהרים לבוא לישראל. אנו כביכול באנו מארצות הרוחה, בימינו רוסיה הינה ארץ רוחה, בסרביה, רוסניה היו ארצות רוחה, ולא רצו יהודים מהמונים לישראל. לו רצו מהמונים - לא היו נשארים בארצות הברית $\frac{3}{2}$ מיליון יהודים. כאשר קנדי הוציא את הקריאה להקים את הפיסקו שלו ללכת לעזרת העמים המתפתחים באמריקה ובאסיה - זאת גם בן למד מאהנו - הם נענו ועשו שה מלאכה טובה. נענו לזו עשרות אלפי אמריקאים, יהודים ולא יהודים. אולי גם זה יחנן אצלנו, אולי נוכל פעם בשימה לכ יתר וביותר אמצעים להרים את העניין הזה ושהיה עליה יותר גדולה מארצות הללו.

כל זה כדי להראות לכם - ואני בטוח שאינני מקיף את הכל, אבל ביודעי מה עומד לפנינו בעוד עשר חמט עשרה שנה, כל גרגיר כוח נחוץ לנו, נחוץ לנו בשביל המעשה החיובי ובכדי למנוע המעשה השלילי, כדי שלא ישריע למחוז אחד לשני.

אנו מקווים למיליון מועלים בארץ, אשר מעולם לא היו מועלים

לא יודעים מה זה ארגון מועלים, לא יודעים מה זאת שכיחה טובה לא טובה, שכיחה מאורגנת או לא מאורגנת, לא יודעים כוחה של הסתדרות המועלים. ואם יודעים היטב, שעל מעלגה ^{על} קנה אין אחריות. היא יכולה להבטיח, אמרתי למישהו, אחת מדבר על ציונות וסוציאליזם, והשני מדבר על ציונות וסוציאליזם + שלנג. בפרוטורציה כמה אלמים וכמה רבנות יש קצת אשר חושבים על הצרכים שלנו ועל היכולת שלנו. אנו חייבים לנהוג באורך רוח, לאיחור הסכנות וטאמץ הכרחי לפתור בעיות בצורה עניינית. אני בטוח חברים שאם נזדיין בסבלנות בעשור הזה - נגיע.

לחברים ספקקים, אלה שמפקקים בחוט לב, לאלה אמרתי

דברי, מה שאמרתי ער עכשיו, מדוע אני חושב גם כאשר זה קצת פגום, לא מדויק זה שהיינו רוצים, אבל מה שעומד לפנינו, מה שאנו צריכים לעשות - מחייב אותנו. וזה אצלי מלווה אצונה כנה, שההספק יהיה הרבה יותר קל מאשר ההתחלה. וזאת אני אומר על יסוד ריבורים ופגישה עם אנשים, ואשר אולי רבים מכם במקום עבוחכם יראו זאת.

אנו מוכרחים להשתחרר מהסלגנות. אני מכיר את ספא"י,

אין לה יצר סלגנות, אבל מהרגלים קצת, מישהו היטווה את זאת לסידור בית, התרגלו שככה הבית מסודר, מה עומד הסולחן ושהספק, ומה הכסא עם הפרחים. ובאיזה אופן כך היים ופחאום יבוא פשהו חדש, השליטי המפורסם וצריך להכניס סינויים והוא כאילו צריך להבטיח שכל מה ששנינו נחליט - הוא יקבל. זה כמו התנאים המפורסמים בינו לבנה, כאשר מישהו שהם ימות - אני אסע לישראל.

לא מפני ספא"י היא גדולה אין לה שחר להיבלע, אין לה

שחר שלמעלה יכולע. המערך דורש לנו. ואתן שרט לכל חבר אשר ישטר אותה, יוסיף להגברת הכוח והמעשה של מועלי ישראל, למען הקמת חברה עובדת, חזקה, קולטת עליה, תרבותית, טכנית ודורות ומכוונת למשחז.

אני לא מרשה לעצמי להשתמש במילים יותר מדי גבוהות. באיזה מקום יש לנו ביסוסים ומהווים שישראל לא תהיה פרובינציה קטנה באסיה. אם כי אני נזהר ממילה זו, אך יש משהו בגאוננו של ישראל, שהוא חיים להתגלות בארצו, בהיצמדו לה, בעבודתו ותנאיה ואקלימה. לזאת צריך יותר ליכנס כוחה ויחד להשקיע יותר.

לפי הפיטהי המערך נקרא להגשים את עיקרי הכניחה הלאומית

החברתית של ספא"י, דא- ולא מפריע לי שישראל גלילי יבאה את במערך

כמבטים את הכניחה שלו. לא מאחרים, אלא מבין-גוריון שמענו, שאין הבדל,

אין שוני בינינו. במרכז גיליתי כי בשיחות אמר בן-גוריון: בעצם

אני רוצה לבקש מהמרכז לפנות לאחזות העבודה ולמפ"ם, אני רוצה להיות חבר

בט טה וגם שהם, אני לא רואה מה השוני. כאשר מתחילים להזכר אתי ולטאול

אומי טה ואיך. אני אומר זאת הכליחה הלאומית הסוציאלית שלמפלגת פועלי

ישראל וישבנו על כך ימים ולילות. חברים מן בטענות, שמעתי טמטה זיין

ואחרים אונריט: מה זה חוכעים מאחזנו, האם לנו אין טה לתבוע מהם?

חשבתי לעצמי, אולי אני מטוטטס בזה שאינני יודע לנהל טמט וטחן, ובדקתי את

עצמי 27 פעמים והוברר לי כי זה הכוח שלנו, אנו הרוב בהסדרות, אנו מכוונים

את ההסדרות ואת המטטלה, אנו בעיריות הרוב ומכוונים אותן. אינני מקטין

בזה בטוט דבר את חלקן של כל המטלגות האחרות, קטנה כגדולה, וברכה על כל

יד שמחוסטת.

במרכז נשאלתי, וטוב בן-גוריון לחץ אותנו לקיר, אני

חושב שיותר לי להזכיר זאת למרות שהוא איננו טה, ואני בטוח שהוא לא יכעס

עלי, אמר: מה זאת הטילה הזאת מערך-צמקרון, טה טאיעים לנו? לכסוף התאמטנו

משהו להגיד. לא הבאנו בכחובים הכל, אך בכל זאת מצדיך יהיה להצביע לט על טטח

ואמרחי בעל טה בעצימה עינים על טה הויכוח. אמרחי, הטעט הוטיע בפני

הציבור ואנסה לקבוע הנקודות במה עסקינן, טה עומד למנינו. דובר בינינו

כמטלגות פועלים. אינני יודע במה להתחיל. אמרחי כבר קודם כי עד טוף העשור

נביע לטט למיליון מטליט, ואח"כ - למיליון הרביעי והחמישי. יוטבים טה אנשים

צעירים בחובנו ואני הבטחתי להם שבעוד 25 שנה ניפגש טה כולנו, בשבילם 25

שנה טה לא הרבה אבל עלינו עברו טעמיים 25 שנה בארץ הזאת ומשהו מהחלומות

שלנו התגטמו בטטף השנים הללו.

אתחיל מקליטה עליה. איך קולטים עליה, איך מיישבים את הנגב, איך ממחזקים את הים, לא רק להתחיל סדרות בין המסלבות, אלא איך ממחזקים את הים, את מולתים את השטח, איך מוצאים שווקים, איך מקימים עם עובד.

דובר גם בכנסת וגם בטמטלה - יש בארץ התחרות קלה, כאילו מפא"י זה רק ענינה. לא אכנס לפרטים. הוברר שאין בינינו זכין אחדות העבודה שום הבדלים לעצם העניין. איננו רוצים קפיטל סטרי. אנו רוצים כיהודים, והיהודים כאים כמו שבאים, בריך שכל ויכולת לכוון את הקפיטל שלהם שיהיה יזרני.

השתמתי בהלצה הזו: לפני שנים אחדות היה מקובל שהיה כמו"ל כשאל אדם את חברו, איך באים לישראל ועושים שם קפיטל? החשוב היה: תביא לישראל קפיטל גדול ושם הוא יתן לקטן. העשירים לא נשכים יותר מדי לבוא ארצה. מה שרצונו ער עכשיו - ריכוזנו את העוני היהודי - את עם ישראל כמו שהוא ונצטרך מיליארדים רבים, והושקעו כבר מיליארדים בארץ ונצטרך לעוד מיליארדים רבים כדי להגיע לחמישה מיליון.

כאשר סמיר כולל את המערכת של החוקים המיטקאליים הטונים - אולי יוטב אמה מישהו שלא ישמח להם - שהתחיל בהם לפני שנה, ועדה בדוק, ומט רווחי הון, מט שבת מקרקעין, מט עזבונו ומט מתנות - ואני מייצג לכם למחר לתת מתנה לחברייכם, אחת הצטרכו לשלם מט. עוד דובר על הסכר ההתחלתי של פועלי היצור והתקלאות, להשוותם לסכר ההתחלתי של עובדי השירותים

או דמה הרבה, דרגה ההכנסה החיים של השכבות המקומות. כשן היה קצת ויכוח. לא היה ויכוח על הרמה דרגה החיים של השכבות האלו, אלא באיזה צורה זה ייעשה, אם דרך שירותים או דרך הטלת מיסים על בעלי הכנסת גבוהה. אנו אמרנו שיש לעשות את זה ע"י הרחבת השירותים, הינוך וביטוח כזה או אחר, מפני שעלינו לראוב גם ליצור ולמחר היצור ויכולתנו ליצא ולהגיע לשווקי העולם. פעם ופעמים אמרתי לחברי הטובים מאחדות העבודה, כי בעצם אני בטוח כי כאשר תבין בעניין, נשכ יחד ונלמד יחד. לפעמים

המסמך שהצד אומר שיש בזה קצה נאביות, קצה אי-דיוק, קצה אי-ידיעה וקצה חוסר אחריות, חוסר אחריות אדם יכול להרשות לעצמו היות והוא לא אחראי לענין. כאשר נרתם יחד בעגלה, תראו/ו שיהיו לכם מסקנות אחרות על כמה זכמה ענינים.

היה דיבור על האדמה ציבורית ממלכתית, מה שקוראים קרן הקיימת. היתה איזו תקופה שהויכוח עם אחדות העבודה היה - אם אביד שטרני - בודאי ייקלבו. הם אמרו כי כל אדמה צריכה להיות בידי קרן הקיימת. אני וחברי טענוז מה זאת קרן קיימת בימים אלה? יש יהודים טובים הבאים ארצה ורוצים להקים מה מסעל ורוצים כי שטח האדמה עליו טוקס המפעל שלהם יהיה על שטח. הם אמרו על כך יחד עם ידינו ומכירנו הרצטלר בחוכם. במה הם יוחק נאמנים לתוק המדינה? יש מדינה ישראל והיא תחליט שאדמה ישראל לא הפכר. על זה יש ויכוח עם אחדות העבודה ועם מפ"ם, אולי מפני שהם מסלגות קטנות שלא המיד הן בטטלה. לעצם המרינצים אמרנו שאדמה ישראל לא הימכר ולא העשה באספקולציה. אם כי בשנים הראשונות, שבאו כאילו קמיסלסטים ורצו להקים בתי הרוכח הם טענו: אנו רוצים שזה יהיה רשם על שטחו.

אין דבר יותר ראשוני ויותר קש קדוש מהראגה לתעסוקה וללחם

בכבוד לאלפי היהודים שבאים לארץ. דיברנו בינינו, אם אנו נאחד את הכוחות צריך יהיה עכשיו להתמסר ולהשקיע הרבה כוחות ולנסות להקים מתוך העם הזה נוסאים חדשים. אני מודה ומתוודה חברי, אנו שנים וחצי מיליון יהודים בארץ, אנו חלטים ביכולתנו לפתח העשייה ישראלית. זה אולי אחת המגרעות, אולי אחד החטאים שלנו, אך אין לנו את מי להאטט בזה. בחמש עשרה - עשרים השנים הבאות צריך להגיד להסתדרות ולמסלגות הפועלים בהסתדרות, כי עליהם לשים יותר לב לזאת, ההעשייה שמתחת יותר ויותר, היא נעשייה יותר ויותר מודרנית, אוטומטיזציה יותר, אלקטרונית יותר. אם אנו רוצים לפועלים יהיה י- חלק בהעשייה כמו לשחוח בחקלאות - ואני זוכר כי בועידתנו האחרונה דיברנו על קבוצות שההיינה קבוצות העשיות. ויש לנו העשייה בקיבוצים, ויש לנו העשייה בטושבים ואת זאת צריך לדעת לנהל. אם יש הון לאומי - צריך לדעת למי לתת אותו.

נחברר שאין ויכוח ביננו לא על השלון, לא על ההתיישובות ולא על ההתיישובות הגליל הטרנזי, ואם יודעים כי לקחנו מיליון דונם של מים והתיישובות להתלבש עליו, ולא על הכסור, אם רק יהיו מים, ולא על המתקת מי המים, ~~וא~~ על ענין הינוך ועל הצורך להשקיע יותר ויותר הינוך, ומה-חילים עכשיו את בן הילדים בגיל 4 - 3, ואנו היחידים אולי בעולם שעושים את זאת, כי אנו היחידים בהנאים שלנו, מפני שאנו רוצים שהמיליונים הטעמים שלנו יגיעו להיות יחידה אנושית מליאה בעלת יכולת ובעלת כוחות טכנאים, מקיים והרבותיים.

אלה הם כמה הדברים אשרתי אותם "אקספרונטס" בישיבת המרכז. הרשימה היא גדולה. אין בה כל חידוש, אם תקחו את הפרוגמות של מפלגת פועלי ישראל בשנים האחרונות או את קווי היסוד של הממשלות אשר טמא"י היתה בכולן, פעם בשותפות עם אלה ופעם בשותפות עם אחרים - תמצאו שאלה הם הדברים אשר עליהם בנוי המערך בין המפלגת פועלי ישראל ובין אחדות העבודה.

במרכז, ובוודאי זה יהיה גם בוועדה כאשר היה הויכוח על המערך נאמר: מה זה תלכו לבחירות להסתדרות יחד ואח"כ ההיינה שתי סיעות? וגם נאמרו שילים מאוד חריפה ומאוד לא צודקת על כך ונאמר כי העט לא יבין אותנו וזה ולצול ביסודות.

וגם זכינו לויכוח נגד המערך בקשר עם הבחירות האיזוריות. ואני הערכ לא אגיד אף מילה, כשם שבמשך כל הזמן לא אמרתי אף מילה שלילית או אף מילה בגנותה של היסוד דרך לשיטת בחירות אחרת. אני משמר על ליכוד, וכיצד אוכל להגיד שאין לשנות את שיטת הבחירות, אם בחירות אלה יכולות להביא לנו עשר או ששים עשרה מפלגות לכנסת? מובן שאריך לחפש דרך אחרת לבחירות. אנו מדברים על כך כבר עשר שנים, ולאן דוקא בימי אשכול. בן-גוריון חלם על הממלכה הזאת במשך כל השנים הללו, זה היה ה"לודונג" של טמא"י ועד היום זה לא, היות ולכן נחוץ רוב. וחברים, אגיד לכם שנחוץ רוב קצה רביני, לא רק 51%, יש דברים שלא ב-51% אפשר לעשותם אם כי יש דברים שאפשר לעשותם ב-51%, כי זה לא רק אחוז אחד יותר כי אם זה אחוז אחד + 50%. אבל בכל זאת,

דברים יסודיים, אחי כל כך הרבה שנים, כדי לשנותם נחוץ, דבר יסודי ורציני.

אנתי במרכז הסלגה, אם אני אעמוד בפני מבחר בימים הללו -

ולאחר עשר, שנים-עשרה שנה לא הגענו ולא מצאנו שותפים רציניים ומכובדים לשינוי שיטת הבחירות - אם אעמוד עכשיו על אפשרות אחדותם של הפועלים ואילו היה בא מישהו, מעלבה שהיתה מציעה לנו: הא לך עשרים האחוזים שלי, הרוץ לכנסת ויהיה לך מס רוב להפוך את שיטת הבחירות הייתה מייצע לחברי הפועלים, קודם כל לעסוק לאחרותם של הפועלים (מהיאות כפיים) וכאשר נגיע ל-50%, 60% - גם אז אני אחיה בעקביות, אבל אז גם אנסה להעביר חוק אחר של שיטת הבחירות. אבל אינני בעד ויתור על איזו אפשרות של ליכוד מעלגות הפועלים. אחרת, הוא העניין כאשר בכלל הנסד הזה עוד כשנים, באיזה מקום שאינני יודע איך לצוד אותו, אני סוכן לפי טעה להסתפק ביונה חמה שניחנה לי בידים, ולעשות ליכוד, אם כי ליכוד קצת פגום, סחוך אמונה ומקורות שהוא יתחזק.

מטום כך, בזעירה שלנו בודאי הויכוח הזה יתמוס מעט,

ואפשר לסמוך על בעל הסוד הזה - שיעמוד על שורו - נרחיב - יותר את הדיבור על כך. אני רובה להסתפק בזה ורק להגיד לכם מה אני חושב, ואת טעם מהיבנות הכפיים שלכם אני לא מקבל על חשבונאי אלא על הסבון העניין, העניין בדבר ללב פועלים, אם אפשר קודם כל ללכד ולאחר את שברי הכוח של הפועלים - לכוה אחד - הוא קודם, הוא יותר חשוב מאשר אם אפשר היה בעזרת מעלבה אחרת, לא פועלים, לתמוש עכשיו שינוי המסטר. שינוי המסטר יבוא בעזרת הפועלים, אם נצליח בכך.

אם חלילה נראה שזה לא הולך - נחזור לזה בעוד 5 - 4 שנים. נגיד לכל העם בישראל שטמא"י שהיטנה וחושבת שאם שיטת הבחירות הקיימת בישראל היא לא טובה צריך להכניס בה שינויים, אבל זה לא ניתן לנו. אנו בעצמנו מהווים רק כך וכך אחוזים.

דיברנו בינינו, עם אנשי אחדות העבודה ונסתנו,
 כי לפני חום הקדנציה של הכנסת הבאה נשב בוועדה משותפת, ואני מאמין
 אם תהיה ועדה משותפת בענין זה אפשר לא יהיה שמביר לכל הפועלים שזה טוב
 וכי העיניניים דרושים ומובים והם יתקבלו גם על עזר/סיסהו.

לא יכולתי להקיף את הענין כולו של המערך, אפשר לדבר
 על זה הרבה מאוד, זה כולל הרבה פרטים ופרטי פרטים ומעיינים. הייתי
 מעונין רק לעמוד על מרכזי הדברים.

אני יודע שיש בינינו חברים אשר אומרים - ויכול להיות

כי הם צודקים, שאם נלך יחד לבחירת אולי בפסיד איזה אחוזים. אולי זה נכון
 באמת. אני טענתי לחברים, כי אולי זה הרגע בו נפתחים השמים, וכאן לא
 צנין לאריחמתיקה, וכאן לא מענינים אחי 3% ~~אחוזים~~ יותר או 2% פחות.
 אולי נפתחים השמים ויש רצון טוב לליכוד. ולא רק אצלנו ישנם דויכוחים עם חברי-
 ים מרכזיים אהובים ונערצים. גם באחדות העבודה שהנהלים ויכוחים עם חברים
 יקרים שלהם. אפשרי, אולי נבקעים השמים ברגע זה ולל לנו להחמיץ טעה זו.

אם הצלחתי, או ניתן לי משהו לזרוק בליבכם, מהראגה
 והחרדה הזאת מדוע נחוץ לנו מערך, מדוע צריך להטקיע המון כוחות ללכוד
 את המאגמה ואת הכוחות לקראת מה שעומד לפנינו בעטר, חמט-עטרה הכנים
 הכאות, אם הצלחתי במשהו - אהיה זה לזכרי.